

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 2*

INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN
PLAENG YAO DISTRICT UNDER THE CHACHOENGSAO PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

กัญจน์ วิเศษลา¹ และ อัจศรา ประเสริฐสิน²

Kun Wisetla¹ and Ujsara Prasertsin²

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ¹⁻²

North Bangkok University, Thailand¹⁻²

Corresponding Author's Email: kun.wise@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบผลและศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 149 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .80–1 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) .956 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Sheffe's posthoc comparison) (F-test) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.= 0.074) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.142) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.143) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.113)

* Received 30 March 2026; Revised 2 April 2026; Accepted 17 May 2026

2) ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแพ่งยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจทางวิชาการที่ชัดเจน ควบคู่กับการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการนิเทศการสอนและการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของครู

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the academic leadership of school administrators in Plaeng Yao District under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2, as perceived by teachers, classified by educational level, work experience, and school size, and to investigate guidelines for developing the academic leadership of school administrators. The sample consisted of 149 teachers from schools in Plaeng Yao District under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year 2025. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from .80 to 1.00 and a reliability coefficient of .956. The statistics used for data analysis included the mean and standard deviation, t-tests, F-tests with Scheffé's post hoc comparisons, and content analysis.

The research findings revealed that:

1) Overall, the academic leadership of school administrators in Plaeng Yao District was rated at a high level ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.074). Student evaluation and learning progress monitoring received the highest ratings ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.142), followed by instructional supervision ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.143), while promoting an academic atmosphere received the lowest rating ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.113).

2) Teachers with different educational levels, work experience, and school sizes showed statistically significant differences in their overall opinions toward the academic leadership of school administrators at the .01 level.

3) Academic leadership development should focus on establishing a clear academic vision, effective curriculum and instructional management, systematic supervision and student monitoring, and fostering a collaborative academic environment.

Keywords: academic leadership, academic administration, school administrators

บทนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้วางรากฐานการพัฒนาชาติโดยใช้การศึกษาเป็นฟันเฟืองสำคัญ ซึ่งทางสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ขึ้น เพื่อใช้เป็นแม่แบบและกำหนดทิศทางการปฏิรูปการเรียนรู้ของไทยในระยะยาว หัวใจสำคัญของแผนฉบับนี้คือการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพให้เข้าถึงคนไทยทุกคนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ควบคู่ไปกับการยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีสมรรถนะสูงขึ้น เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะความสามารถตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจและการขับเคลื่อนประเทศ ท่ามกลางกระแสพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัจจัยเร่งจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Revolution) การยกระดับสู่อุตสาหกรรม 4.0 รวมถึงข้อตกลงระดับสากลอย่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs 2030) ขององค์การสหประชาชาติที่ไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี ตลอดจนการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งส่งผลให้ความต้องการทักษะแรงงานยุคใหม่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง ขณะเดียวกัน ปัจจัยภายในประเทศอย่างการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่กำลังเข้าสู่ “สังคมสูงวัย” อย่างเต็มตัวในอนาคตอันใกล้ ก็เป็นอีกหนึ่งความท้าทายบีบคั้นที่ทำให้การจัดการศึกษาต้องเร่งปรับตัวอย่างเร่งด่วน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ง)

สัมฤทธิ์ผลขององค์กรทางการศึกษามีรากฐานสำคัญมาจากศักยภาพของผู้นำสถานศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นเข็มทิศในการวางยุทธศาสตร์และกำหนดเป้าหมายเชิงรุก โดย นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล (2560) ระบุว่า ผู้บริหารที่เปี่ยมด้วยความสามารถต้องมีทัศนวิสัยที่กว้างไกล อาศัยประสบการณ์ในการบริหารจัดการเพื่อสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ควบคู่ไปกับการยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรมและความทุ่มเท เพื่อผลักดันให้การพัฒนาองค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ในขณะเดียวกัน Mehrnaz, Idris and Shakib (2016 : 101-112) ก็ได้กล่าวถึงปัญหาของภาวะผู้นำทางวิชาการที่พบเจอได้ว่า ผู้บริหารมัก

ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และไม่มีความยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการเรียนรู้ ส่งผลให้การวางแผนขาดระบบที่ชัดเจน รวมถึงไม่มีความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนหลักสูตรและการสอนตามแนวนโยบาย สอดคล้องกับทัศนะของ Irfan และ Usman (2017: 175-186) ที่มองว่าอุปสรรคสำคัญอยู่ที่กระบวนการจัดทำแผนหลักสูตร การขาดการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการสื่อสารและเครือข่ายทางวิชาการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารจึงควรยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการให้เข้มแข็ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้เกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ได้รายงานข้อมูลผลการทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่าผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2567 คะแนนเฉลี่ยรวมลดลงกว่าปีการศึกษา 2566 ทั้ง 2 ด้าน คิดเป็นร้อยละ 2.17 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2567 มีคะแนนเฉลี่ยรวมลดลงกว่าปีการศึกษา 2566 คิดเป็นร้อยละ 3.85 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2, 2568: 14)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 และศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ทราบข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 สามารถใช้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาตนเองได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้ และหน่วยงานทางการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้บริหาร ให้ทำงานมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูของสถานศึกษาในเขตการศึกษาอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 18 โรงเรียน ครูจำนวน 242 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูของสถานศึกษาในเขตการศึกษาอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 149 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางที่ของเครจซี่และมอร์แกน (Kregcie & Morgan, 1970, p.608) สุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยจัดทำในรูปแบบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลพื้นฐานทางวิชาชีพของผู้ตอบ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ผลการวิจัยในเชิงลึก โดยรายละเอียดในส่วนนี้ประกอบด้วยประเด็นด้านคุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์วิชาชีพ และขนาดของสถานศึกษาต้นสังกัดตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูภายในสถานศึกษา จำนวน 53 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การวางกำหนด

ภารกิจ 2) การจัดการหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน 5) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เพื่อสำรวจแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ทำการขอหนังสืออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และสิทธิของผู้ตอบแบบสอบถามให้ทราบก่อนตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบสามารถปฏิเสธหรือยุติการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลาโดยไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของผู้ตอบเป็นความลับ ไม่เปิดเผยชื่อสถานศึกษา หรือข้อมูลส่วนบุคคล และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

3.2 ผู้วิจัยได้จัดเตรียมแบบสอบถามพร้อมกับสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ และส่งให้กับสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตจากผู้อำนวยการสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 149 คน

3.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามผ่าน Google Form ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบการสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมีจำนวน 149 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

3.4 หลังจากการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

3.5 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เพื่อสำรวจแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาคือครูชำนาญการพิเศษและผู้บริหารสถานศึกษา โดยจะใช้วิธีการเลือกกลุ่มแบบเจาะจง จำนวน 5 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. การจัดกระทำข้อมูล

4.1.1 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

4.1.2 กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเป็นช่วงคะแนนของอัสตราประเสริฐสิน (2564) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2.3 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204) (อ้างถึงใน อัสตรา ประเสริฐสิน, 2564) ซึ่งใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .915

4.2.4 ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยแบ่งกลุ่มตามระดับการศึกษา ประสบการณ์วิชาชีพ และขนาดของสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาค่าสถิติ F (F-test) หากตรวจพบว่ามีความแตกต่างกันในกลุ่มตัวแปร ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ให้เห็นผลการศึกษาที่ชัดเจนและเป็นไปตามหลักสถิติวิจัย

4.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

- การถอดข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการถอดข้อมูลที่ได้รับการบันทึกเทปเสียงรวมกับการจดบันทึกในระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบและทำความเข้าใจความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนในภาพรวม

- การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการโดยการตีความข้อมูลในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัยวิธีการอนุมาน (Inductive Method)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการวางกำหนดภารกิจ	4.09	0.108	มาก	4
2. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน	4.10	0.166	มาก	3
3. ด้านการนิเทศการสอน	4.10	0.143	มาก	2
4. ด้านการประเมินผล	4.12	0.142	มาก	1
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการทางการศึกษา	4.09	0.113	มาก	5
รวม	4.10	0.074	มาก	

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.= 0.074) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.142) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.10$, S.D.= 0.143) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.113) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านการวางกำหนดภารกิจ					
ระหว่างกลุ่ม	0.433	2	0.217	12.900**	0.001
ภายในกลุ่ม	2.453	146	0.017		
รวม	2.886	148			
2. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	0.296	2	0.148	5.119**	0.007
ภาวะผู้นำทางวิชาการ	SS	df	MS	F	p-value
ภายในกลุ่ม	4.219	146	0.029		
รวม	4.514	148			
3. ด้านการนิเทศการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1.892	2	0.946	43.862**	0.001
ภายในกลุ่ม	3.149	146	0.022		
รวม	5.042	148			
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน					
ระหว่างกลุ่ม	1.503	2	0.751	7.382**	0.001
ภายในกลุ่ม	3.975	146	0.027		
รวม	5.478	148			
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ					
ระหว่างกลุ่ม	0.430	2	0.215	7.382**	0.001
ภายในกลุ่ม	4.250	146	0.029		
รวม	4.679	148			
ผลรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.626	2	0.313	35.119**	0.001
ภายในกลุ่ม	1.301	146	0.009		
รวม	1.928	148			

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางกำหนดภารกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านการวางกำหนดภารกิจ					
ระหว่างกลุ่ม	1.058	3	0.353	27.963**	0.001
ภายในกลุ่ม	1.829	145	0.013		
รวม	2.886	148			
2. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	0.768	3	0.256	9.903**	0.001
ภายในกลุ่ม	3.747	145	0.026		
รวม	4.514	148			
3. ด้านการนิเทศการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	2.084	3	0.695	34.061**	0.001
ภายในกลุ่ม	2.957	145	0.020		
รวม	5.042	148			
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน					
ระหว่างกลุ่ม	1.789	3	0.596	23.446**	0.001
ภายในกลุ่ม	3.689	145	0.025		
รวม	5.478	148			
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ					
ระหว่างกลุ่ม	0.748	3	0.249	9.195**	0.001
ภายในกลุ่ม	3.931	145	0.027		
รวม	4.679	148			
ผลรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.935	3	0.312	45.488**	0.001
ภายในกลุ่ม	0.993	145	0.007		
รวม	1.928	148			

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางกำหนดภารกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ

ความก้าวหน้าของผู้เรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตารางที่ 4 ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านการวางกำหนดภารกิจ					
ระหว่างกลุ่ม	0.161	2	0.080	4.312*	0.015
ภายในกลุ่ม	2.725	146	0.019		
รวม	2.886	148			
2. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	0.615	2	0.307	11.510**	0.001
ภายในกลุ่ม	3.900	146	0.027		
รวม	4.514	148			
3. ด้านการนิเทศการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	0.502	2	0.251	8.079**	0.001
ภายในกลุ่ม	4.539	146	0.031		
รวม	5.042	148			
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.363	2	0.182	5.187**	0.007
ภายในกลุ่ม	5.115	146	0.035		
รวม	5.478	148			
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ					
ระหว่างกลุ่ม	0.294	2	0.147	4.895**	0.009
ภายในกลุ่ม	4.385	146	0.030		
รวม	4.679	148			
ผลรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.183	2	0.091	7.636	0.001
ภายในกลุ่ม	1.745	146	0.012		
รวม	1.928	148			

จากตารางที่ 4 พบว่า ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผล และตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความ

คิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และด้านการวางกำหนดภารกิจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านการวางกำหนดภารกิจ ผู้บริหารควรเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายและบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดภารกิจ โดยคำนึงถึงศักยภาพ ความถนัด และภาระงานของครูแต่ละคน การสื่อสารภารกิจอย่างชัดเจนและเป็นระบบช่วยลดความซ้ำซ้อนของงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนทรัพยากร ติดตามผล และให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งใช้ข้อมูลจากการนิเทศและการประเมินผลมาปรับปรุงการกำหนดภารกิจให้เหมาะสม ส่งผลให้การดำเนินงานทางวิชาการเป็นไปอย่างมีทิศทางและมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

2) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านหลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และบริบทของสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น การส่งเสริมรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ นอกจากนี้ การนิเทศติดตาม และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การจัดการหลักสูตรและการสอนมีความเป็นระบบและเกิดผลต่อการพัฒนาการของผู้เรียนโดยรวม

3) ด้านการนิเทศการสอน การนิเทศควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม และมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ ความไว้วางใจ การสื่อสาร และการให้กำลังใจ เป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการนิเทศ การใช้ข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นฐาน ช่วยให้การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนมีความชัดเจน การพัฒนาตนเองและการมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการของผู้บริหาร ส่งผลต่อคุณภาพการนิเทศและความยั่งยืนของสถานศึกษา

4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน การประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นกลไกสำคัญที่สะท้อนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการวัดผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบช่วยให้สามารถระบุปัญหาและความต้องการเฉพาะบุคคลได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้การช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเริ่มจากการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างและเป็นมิตร เพื่อเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ การให้โอกาสครูได้ทดลองแนวทางใหม่ๆ และแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากความกังวล จะช่วยสร้างความมั่นใจและแรงจูงใจในการพัฒนานวัตกรรม การสอน ควบคู่ไปกับการสนับสนุนทรัพยากร สื่อเทคโนโลยี และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการค้นคว้าทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม

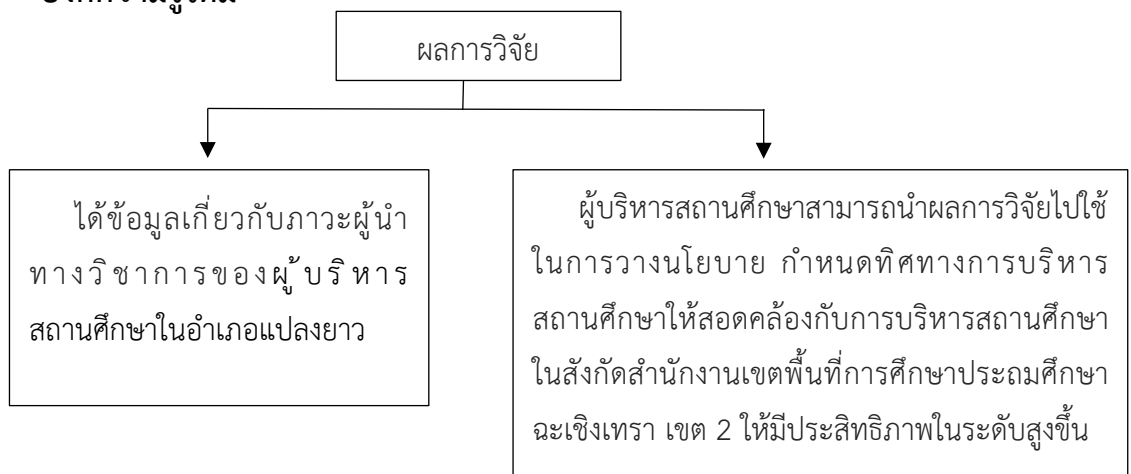
อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาวให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และนโยบายด้านวิชาการที่ชัดเจน ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ อรุณเมฆ (2564) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ประสพการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจัยทั้งสามประการดังกล่าวล้วนเป็นตัวกำหนดกรอบความคิด มุมมอง และเกณฑ์ในการประเมินของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยระดับการศึกษามีผลต่อความรู้ ความเข้าใจเชิงวิชาการ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ขณะที่ประสพการณ์ในการทำงานเป็นปัจจัยที่เสริมสร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ขณะเดียวกัน ขนาดของสถานศึกษาก็เป็นบริบทสำคัญที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารและการแสดงออกของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันย่อมมีข้อจำกัดและศักยภาพด้านทรัพยากร บุคลากร และโครงสร้างการบริหารที่ไม่เหมือนกัน ทำให้บทบาทของผู้บริหารและประสพการณ์ที่บุคลากรได้รับแตกต่างกันออกไป ชิชณพงศ์ ศรีจันทร์ (2567) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย พบว่า วุฒิการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจทางวิชาการที่ชัดเจน ควบคู่กับการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการนิเทศการสอนและการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของครู สอดคล้องกับแนวคิดของ พัชรภรณ์ จันทพล. (2559) ได้กล่าวว่า การแสดงออกถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาปรากฏชัดเจนในมิติของการวางรากฐานทางกลยุทธ์ โดยเฉพาะการสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ และการกำหนดหมวดหมู่ปลายทางขององค์กร ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยจัดระเบียบการบริหารงานวิชาการให้มีความแจ่มชัดและดำเนินไปอย่างมีเป้าหมาย นอกจากนี้ ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าสมรรถนะการนำที่แข็งแกร่งในด้านดังกล่าวยังเป็นปัจจัยบวกที่ส่งเสริมให้กระบวนการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

องค์ความรู้ใหม่

ภาพประกอบที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยที่ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ แนวทางการพัฒนา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจทางวิชาการที่ชัดเจน ควบคู่กับการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการนิเทศการสอนและการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการทำงานร่วมกันของครู

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทพื้นที่ สังกัดหน่วยงาน หรือระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ หรือสถานศึกษาภายใต้หน่วยงานกำกับดูแลที่หลากหลาย เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบและระดับของภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับการกำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในระดับที่กว้างขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มเติม เช่น ประสบการณ์ในการบริหาร สมรรถนะทางวิชาชีพ วัฒนธรรมองค์กร การมีส่วนร่วมของครู หรือการสนับสนุนด้านทรัพยากร เพื่ออธิบายผลการวิจัยเชิงเปรียบเทียบอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การออกแบบแนวทางพัฒนาผู้บริหารที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

3. ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางวิชาการระหว่างสถานศึกษา ครู ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แนวปฏิบัติที่ดี และทรัพยากรด้านวิชาการ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดเล็ก และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรองกาญจน์ อรุณเมฆ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกริก.
- พัฒน์พงษ์ นามพิมพ์. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. วารสารสิรินธรปริทรรศน์. 25(1), 457-466.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อัสตรา ประเสริฐสิน. (2564). เครื่องมือการวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ Research Instruments in Education and Social Sciences. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลิน จันทรมัย. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่. 3(3), 8-10.
- Gumus, S., & Bellibas, M. S. (2022). The relationship between instructional leadership and school outcomes: Evidence from international data. *Educational Studies*, 48(6), 1–17.
- Hallinger, P. (2015). The evolution of instructional leadership. In L. W. Hughes (Ed.), *The handbook of educational leadership and management* (pp. 1–23). Routledge.
- Hallinger, P., Liu, S., & Aung, P. N. (2025). Instructional leadership in Asia: A systematic review of research. *Education Sciences*, 15(7), 817.
- He, P., Guo, F., & Abazie, G. A. (2024). School principals' instructional leadership as a predictor of teacher's professional development. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, 9(63).
- Irfan ,Bashir & Usman, Khalil. (2017, Spring). "Instructional Leadership at University Level in Pakistan: A Multi Variable Based Comparative Study of Leadership Styles of Heads of Academic Departments," in *Bulletin of Education and Research*. 39 (1), 175-186.